

Allmänna hygienråd i förskolan

Infektioner sprids främst via händerna men även via föremål som till exempel textilhanddukar, handtag och leksaker.

Handhygien är mycket viktig. Följande råd är till för att förhindra smittspridning i förskolan och är tänkta att ses som ett hjälpmedel för att identifiera eventuella riskområden.

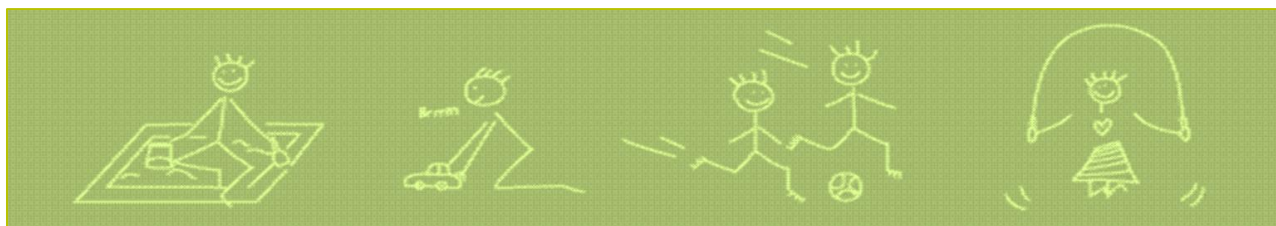

Bild 1

Innehållsförteckning

Allmänna hygienråd i förskolan	0
Hygienråd gällande personal	2
Hygienråd gällande barn	3
Viktigt att tänka på vid blöjbyte	3
Rengöring	4
Mat- och livsmedelshantering	6
<i>Bilaga 1 Hur tas handskar av?</i>	<i>7</i>
<i>Bilaga 2 Städning vid tillbud av särskilda smittämnen</i>	<i>8</i>
Relaterad information och Referens	9

Hygienråd gällande personal

Kortärmad klädsel, kortklippta naglar och händer utan ringar, armbandsur och handledssmycken underlättar god handhygien.

Handtvätt

- Efter toalettbesök/blöjbyte vid kraftig nedsmutsning, annars enbart handsprit.
- Före varje måltid, dukning och servering.
- Före matlagning.
- Efter utevistelse.
- Efter att man har hjälpt ett barn att snyta sig.
- Efter hantering av smutstvätt.

Handsprit

När ingen synlig smuts förekommer på personalens händer kan handsprit ersätta tvål och vatten. Tvål och vatten torkar ut huden i större utsträckning och handsprit är återfettande och en bra hudvårdsprodukt för händerna.

- Efter toalettbesök/blöjbyte.
- Efter kontakt med urin, avföring, snuva och blod.
- Före matlagning.

Gör så här:

- ta rikligt med handsprit i torra händer och fördela jämnt över händerna, glöm inte tummarna, fingertopparna och ovansidan av fingrarna.

Handskar

- Används vid direktkontakt med kroppsvätskor.
- Används vid blöjbyte/toalettbesök.
- Används vid kontakt med kräkning, avföring eller blod.
- Används vid städning av hygienutrymmen.

När man tagit av sig handskarna ska man använda handsprit.

Hygienråd gällande barn

Var ute mycket. Utevistelse är en friskfaktor. En av orsakerna till att barn i gruppverksamhet drabbas av infektioner är den nära kontakten inomhus. Smittspridning mellan barn minskar när de är utomhus då de inte är så tätt inpå varandra. Smittdoserna blir också mindre då de späds ut i den stora luftvolymen.

- Lär barnen att hosta och nysa i armvecket, inte i handen.
- Använd engångsnäsdukar till ett barn, kasta den direkt därefter.
- Handtvätt med flytande tvål och vatten görs före varje måltid samt efter utevistelse, toalettbesök, blöjbyten och snytning.
- Vid handtvätt används pappershanddukar och flytande tvål.
- Tandborstar används inte i förskolan. Särskilda rutiner finns för nattöppna förskolor.
- Nappar bör förvaras separat för varje barn och att barnen inte kommer åt att hämta dem själva.
- Lokalerna bör vädras regelbundet 2-3 gånger dagligen i 5-10 min.
- Smittor sprids inte mellan barn i regn eller vattenspridare.
- Undvik vattenlek i baljor eller små bassänger.

Viktigt att tänka på vid blöjbyte

Hygienrutiner för blöjbyte bör finnas uppsatta vid varje skötbord.

- Kortärmad klädsel, kortklippta naglar och händer utan ringar, armbandsur eller andra handledssmycken underlättar god handhygien.
- Engångsmaterial såsom handskar, underlägg, engångstvättlappar, engångshandduk och handdesinfektion ska finnas nära till hands.
- Använd handskar vid blöjbyte och byt handskar mellan varje barn.
- Plastförkläde av engångstyp används vid risk för stänk, ex vid diarré och kräkning.
- Blöjbyte görs på skötbord med avtorkningsbar dyna, ovanpå dynan läggs engångsunderlägg av papper som byts mellan varje barn.
- Efter varje blöjbyte torkas underlaget av med ytdesinfektion (45 volymprocent alkohol med tillsatts av tensid - vilket har en rengörande verkan).
- Ytan kring skötbord inklusive tvättfat rengörs med rengöringsmedel dagligen, använda blöjor läggs i sopkärl med lock, oåtkomligt för barnen.
- Efter varje blöjbyte kastas handskarna och händerna rengörs med handdesinfektion.

Rengöring

Ny personal och vikarier bör alltid informeras om städrutinerna på förskolan.

- Vid spill av kroppsvätskor som **kräkning och avföring** ska engångshandskar och engångsförkläden användas.
- Tänk magsjuka vid kräkning och överväg att använda klorbaserad ytdesinfektion som ex Wet Wipe disinfection Chlorine eller LifeClean daglig desinfektion (Klordioxid-baserat medel), se bilaga 2.
- Vid spill av **blod** (ex. näsblod och såromläggningar) ska ytdesinfektion användas tillsammans med handskar (ytor torkas av med alkoholbaserat ytdesinfektion, medlet bör vara 45 volymprocent alkohol med tillsats av tensid, vilket har en rengörande verkan). Om stora ytor kan Virkon, Perform användas, se bilaga 3.
- Handskar ska användas vid både känd och okänd smitta enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:1). Men även med hänsyn till barnets integritet och att det kan förekomma okända smittbärare.
- Handskarna tas av genom att man vränger dem ut och in, se bilaga 1. Om det inte finns tillgång till handskar kan man använda en vanlig plastpåse.
- Vid övrig rengöring används rengöringsmedel och vatten.

Daglig rengöring

- Tagytor, ex dörrhandtag, bordsskivor även undertill, stolsryggar.
- Blöjbytesplatsen inklusive tvättho och diskborste.
- Toaletter, pottor och handfat.
- Matplats.
- Golv.
- Lokalen bör vädras regelbundet, 2-3 gånger dagligen i 5-10 minuter.

Veckorengöring

- Hyllor och andra ytor som barnen når.

Rengöring av leksaker och textilier

- Filtar, madrassöverdrag, örngott och sov-kuddar tvättas 1-2 gånger i månaden samt vid behov.
- Leksaker rengörs regelbundet.
- Tvättmaskin eller diskmaskin kan användas.

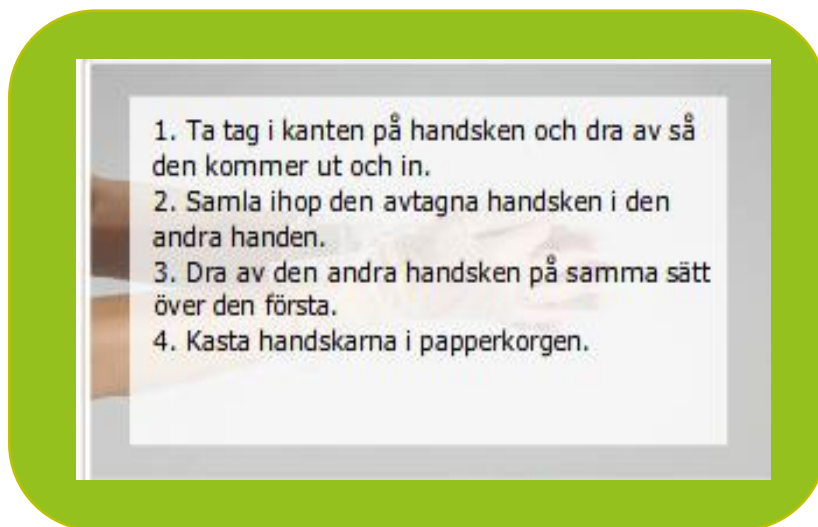
Övrigt som är bra att tänka på

- Ansvarig för verksamheten ansvarar för egenkontrollen och att städschema upprättas, detta bör finnas tillgängligt för personal, föräldrar och tillsynsmyndigheter.
- Av städschemat bör det framgå vem som har ansvar för de olika arbetsmomenten i städningen samt städningens omfattning och tidsintervall, även städning av städutrymmet och rengöring av städutrustning bör omfattas av städschemat.
- Städschemat bör också ange rutiner för storstädning, såsom mer omfattande golvvård, rengöring av lampor och ventilation, tvätt av textilier, leksaker mm.
- Uppföljning av hur städningen fungerar bör ske regelbundet, t.ex. vid arbetsplatsträffar och miljöronder.
- Kemikaliesnåla städmetoder bör eftersträvas och om kemikalier i vissa fall måste användas väljs hälso- och miljöanpassade produkter.
- Särskilda rutiner bör upprättas för att minska risken för spridning av smitta vid utbrott eller förekomst av långdragna infektioner, se separat dokument.
- Tänk på att bakterier och virus trivs i fuktig miljö t ex i fuktiga textilhanddukar.
- Lokalerna bör vara nystädade vid dagens början.
- Städning bör utföras när verksamhet inte pågår i lokalerna.
- Städning av toalettutrymme utförs dagligen.
- Vid inköp av lekmaterial och textilier tänk på hur de kan rengöras och att textilier bör tåla tvätt i minst 60 grader.
- Stoppade möbler, gardiner, mattor och tavlor bör tvättas och rengöras två gånger per år.

Mat- och livsmedelshantering

- Ringar, armband och andra smycken får inte bäras i samband med livsmedelshantering, naglarna ska vara korta, utan nagellack.
- Händerna tvättas noggrant före arbete i köket och mellan smutsiga och rena arbetsmoment.
- För arbete i kök används separat klädsel, alternativt ren arbetsdräkt samt förkläde.
- Personer med variga sår på händerna, luftvägsinfektioner eller magsjuka får inte hantera livsmedel.
- Olika skärbrädor används för kött, fisk och grönsaker. Skärbrädor, knivar och andra köksredskap rengörs direkt efter användning på grund av risk för smittöverföring.
- Se upp med disktrasan, byt ofta!
- Råvaror och lagad mat förvaras var för sig.
- Varm mat hålls varm (minst 60 grader), inte ljummen.
- Kall mat hålls kall (högst 8 grader), inte i rumstemperatur.
- Maten ska kylas snabbt och värmas snabbt.
- Extra känsliga livsmedel är bland annat rå köttfärs, majonnäs, mjölk och såser, vid tveksamhet om ett livsmedel är tjänligt – kasta det.

Bilaga 1 Hur tas handskar av?

För att se en film på detta, använd länken nedan och sedan i vänstermarginal välj "Handskar".

<https://host.learnways.com/sll/vardhygien/template.htm>

Bilaga 2 Städning vid tillbud av särskilda smittämnen

	Blodspill	Mag-tarm, Kräkning
Punktdesinfektion *	Ytdesinfektion plus (tensid) Om stora ytor: Virkon, Perform	LifeClean daglig desinfektion (Klordioxid-baserat medel) Glöm inte tagytor **. Wet Wipe disinfection Chlorine är en rengöringsduk.
	Förvaras oåtkomligt för barn.	Förvaras oåtkomligt för barn.

Läs noga igenom bruksanvisning.

***Punktdesinfektion:** Spill av kroppsvätskor som urin, avföring, kräkning eller blod torkas omedelbart upp och ytan rengörs och desinfekteras därefter.

****Tagytor:** Ytor som barn och personal ofta berör: t.ex. handtag, kranar, bordskanter, stolsryggar m.m.

Relaterad information och Referens

AFS 2005:1. Mikrobiologiska arbetsmiljörisker - smitta, toxinpåverkan, överkänslighet. (2005). Arbetsmiljöverket

Bildkälla 1: Smitta i förskolan – en kunskapsöversikt. (Rev. 2008). Socialstyrelsen.

FoHMFS 2014:19. Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet, Folkhälsomyndighetens författningssamling
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/documents/publicerat-material/foreskrifter1/fohmfs-2014-19.pdf>

Hygiensjuksköterska i förskola (HYFS).
<http://www.vgregion.se/hyfs>

Råd kring barns vardagsinfektioner. (2018). Region Västernorrland.

Smitta i förskolan – en kunskapsöversikt. (Rev. 2008). Socialstyrelsen.

Smittskyddsenheten Norrbotten

Smittskyddsenheten Region Uppsala

Vårdhygien Region Västernorrland

Vårdhygien Stockholm läns landsting
<https://host.learnways.com/sll/vardhygien/template.htm>

Bild 1